

ASM Kiviainespalvelu Oy:n Kivimäen maanlajitusta ja louhintaa koskeva YVA-selostus, Sipoo / lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle

Ympäristöterveysjaosto 12.12.2024 § 117
2163/11.05.00.00/2023

Valmistelu ja lisätiedot
terveydensuojelusuunnittelija Maarit Lönnroth
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Sipoon ja Porvoon terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa ASM Kiviainespalvelu Oy:n Kivimäen maanlajitusta ja louhintaa Sipoossa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausunnot tulee toimittaa kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, viimeistään 19.1.2025, Uudenmaan ELY-keskuksen kirjaamoon kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi. Arviointiselostus on nähtävillä osoitteessa: www.ymparisto.fi/ASMKiviainespalveluKivimakiYVA.

ASM Kiviainespalvelu Oy suunnittelee pilaantumattomien ylijäämämaiden vastaanottoa ja läjittämistä Sipoon kunnassa sijaitsevalle kiinteistölle 753-423-8-36. Alue sijaitsee Suomen Metsästäjäliiton (SMY) haulikkoradan välittömässä läheisyydessä ampumaradan eteläpuolella linnunteitä noin 5 km Nikkilän taajama-alueelta kaakkoon. Porvoon kuntaraja kulkee alueen itäpuolella lähellä hankealuetta. Alueen pinta-ala on noin 25 hehtaaria ja mahdollinen täyttömäärä enintään noin 3,17 miljoonaa m³tr. Ennen maa-ainesten vastaanottoa alueelta louhitaan kiviainesta. Kiviaineksen ottaminen tapahtuu osin samaan aikaan läjityksen kanssa. Läjitystoiminnan arvioitu kesto on noin 10 vuotta, mutta läjitysmääriin vaikuttaa voimakkaasti rakentamisen vilkkaus, eli mikäli rakentamisessa syntyy massoja arvioitua vähemmän läjitettäväksi, läjitystoiminnan kesto pitenee arvioidusta. YVA-ohjelmassa esitettiin arvioitavaksi kolmea toteutusvaihtoehtoa, joista vaihtoehto 0 on säilynyt samana (hanketta ei toteuteta), vaihtoehdot 1 ja 2 ovat muuttuneet. YVA-ohjelmavaiheessa esitetyt vaihtoehdot 1 ja 2 on supistettu läjityksen osalta merkittävästi. Kiviaineksen oton suhteen YVA-ohjelmavaiheen ja YVA-selostusvaiheen vaihtoehtojen välillä ei ole merkittäviä eroja.

Vaihtoehto VE1

Vaihtoehdossa VE1 sekä pohjoinen että eteläinen läjitysalue kohoaa noin 60 metriin mpy. Läjityksen korkeus maanpinnan nykyisestä tasosta on pohjoisosassa noin 23 metriä ja eteläosassa noin 16 metriä. Läjitysalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 17,8 ha ja täyttötilavuus noin 3,17 miljoonaa m³tr. Aluetta käytetään pilaantumattomien ylijäämämaiden läjitykseen. Alueelle varataan myös mahdollisuus pienimuotoiseen pilaantumattomien ylijäämämaiden, kivien ja muualta tuotavan louheen käsittelyyn ja välivarastointiin.

Vaihtoehto VE2

Vaihtoehdossa VE2 pohjoinen läjitysalue kohoaa noin 50 metriin mpy ja eteläinen läjitysalue noin 60 metriin mpy. Läjityksen korkeus maanpinnan nykyisestä tasosta on pohjoisosassa noin 13 metriä ja eteläosassa noin 16 metriä. Läjitysalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 12,7 ha ja täyttötilavuus noin 1,8 miljoonaa m³ltr. Aluetta käytetään pilaantumattomien ylijäämämaiden läjitykseen.

Melu

Eniten toiminnan melulle altistuvat melulle herkätkohteet ovat kaksi lomarakennusta, jotka sijaitsevat alueen itäpuolella noin 600...700 m etäisyydellä. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 1900 m etäisyydellä hankealueesta. Lisäksi hankealueen itäpuolella noin 300 m etäisyydellä sijaitsee partiolaisten erämaja.

Kummassakin vaihtoehdossa VE1 ja VE2 toiminta käynnistyy alueella kiviaineksen louhinnalla ja murskaamisella. Toiminnassa melua aiheutuu eniten murskauslaitoksesta sekä porauksesta. Kiviainestuotannon melua on tarkasteltu ottamisen neljässä eri vaiheessa ja lähimmille lomarakennuksille aiheutuva melutaso on likimain samanlainen ottamisen kaikissa vaiheissa. Murskaustoiminnan melun leviämistä lähimpien lomarakennusten suuntaan torjutaan toiminnan kaikissa vaiheissa sijoittamalla murskauslaitos lomarakennusten suunnasta katsottuna meluesteen taakse. Tarkastellulla melusuojauksella toiminnan melu on alle tai enintään tasan 45 dB lähimmillä lomarakennuksilla. Tarkastelutilanteissa toiminnan aiheuttama keskiäänitaso on noin 45 dB tai alle partiolaisten erämajan alueella.

Pöly ja ilmanlaatu

Hankkeen merkittävin pölylähde on kiviaineksen murskaus ja alueen liikenteestä aiheutuva tien pölyäminen. Lisäksi jonkin verran pölypäästöjä syntyy kuormien kippaamisesta läjitykseen, kasojen levittämisestä ja tasaamisesta sekä suoraan maanläjitysalueen pinnalta ilmavirtausten irrottamana. YVA-menettelyssä ei ole tehty hankekohtaista pölymallinnusta, vaan arvioinnissa on hyödynnetty muiden kiviaines- ja maanläjitysalueiden mallinnustietoja. Laskentojen mukaan läjitystoiminnan hengitettävien hiukkasten PM10 ohje- ja raja-arvoihin verrattavat vuorokausi- ja vuosikeskiarvot rajautuvat itse toiminta-alueelle. Samassa selvityksessä on laskettu myös kuljetusten ja tieliikenteen aiheuttamaa pölyämistä. Laskentojen mukaan liikenteestä aiheutuvat hengitettävien hiukkasten pitoisuudet ovat heti tiealueen ulkopuolella selvästi alle 10 µg/m³, eli ohjearvo alittuu selvästi.

Pölyvaikutuksia voidaan lieventää esimerkiksi kastelemalla kuljetusreittiä ja tukitoiminta-alueita. Kiviaineksen murskauksen pölypäästöjä voidaan vähentää sijoittamalla murska niin alas toiminta-alueella kuin teknisesti mahdollista. Kiviaineksen pölyämistä murskauksen aikana voidaan tarvittaessa vähentää kastelulla murskauksen jokaisessa vaiheessa ja koteloiduilla kuljetinhihnoilla. Myös kiviaineksen putoamiskorkeuden säätäminen mahdollisimman pieneksi vähentää pölyämistä. Meluntorjunnan vuoksi murskan itäpuolelle esitetyt pysyvät varastokasat (meluvallit) vähentävät jossain määrin myös pölyn leviämistä herkkien kohteiden suuntaan.

Pohjavesi

Hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Talousvesikaivot kartoitettiin syksyllä 2024. Kartoitukseen valittiin kiinteistöt, jotka sijaitsivat yhden kilometrin etäisyydellä hankealueen reunasta, yhteensä 10. Kaivoja havaittiin kaksi, joista toinen on ampumaratatoiminnan tarkkailussa ja toinen ei ollut juomavesikäytössä.

Hankkeella ei ole vaikutusta luokiteltuihin pohjavesialueisiin. Paikalliseen pohjaveteen, eli maankaatopaikka-alueen pohjaveteen voi kohdistua laatuhaittaa. Mahdolliset haittatekijät laimenevat ja tasoittuvat veden kulkeutuessa alueelta. Talousveden käyttöön hankealueen ulkopuolella ei kohdistu haitallisia vaikutuksia.

Ihmisten elinolot ja viihtyisyys

Hankkeen vaikutusalueella on hyvin vähän asutusta. Hankealuetta lähimmät rakennukset ovat partiolaisten erämaja noin 300 m etäisyydellä ja kaksi vapaa-ajan rakennusta noin 600–700 metrin etäisyydellä. Seuraavat lähimmät asuin- tai lomarakennukset sijaitsevat lähes kahden kilometrin etäisyydellä. Hankealueen läheisyydessä (alle 5 km) ei myöskään ole ympäristöhäiriöille herkkiä kohteita kuten kouluja, päiväkoteja tai hoitolaitoksia. Tehtyjen vaikutusarviointien mukaan melun sekä pölyn ja ilmanlaadun ohje- tai raja-arvot eivät ylity. Liikennemäärän kasvun vaikutukset ovat pistemäisiä ja vähäisen kielteisiä. Hanke heikentää vähäisesti alueen nykyistä virkistyskäyttöarvoa. Hankkeen vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat kokonaisuutena molemmissa vaihtoehdoissa vähäisen kielteiset. Vaikutuksia terveyteen ei aiheudu.

Yhteisvaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen voi aiheutua kiviainestoinnin meluvaikutuksista yhdessä muiden melua aiheuttavien toimintojen kanssa (Öljytie, rautatie, ampumaradat). Pölyn ja ilmanlaadun osalta yhteisvaikutuksia on tunnistettu Öljytien perusliikenteen ja SSG:n ampumaradan vallien korotustoiminnan kanssa. Yhteisvaikutusten ei kuitenkaan arvioida ylittävän ilmanlaadun ohjearvoja. Hankkeesta aiheutuvalla liikennemäärällä on tunnistettu yhteisvaikutuksia SMY:n haulikkoradan kanssa ja sen mahdollisen laajennuksen myötä.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Kivimäen maa-aineksenoton ja maanläjitysalueen perustaminen tiivistää ympäristölle haitallisten toimintojen nauhaa ja kaventaa häiriölähteetöntä väliä Slåtlidenin murskaamoalueen ja ampumaratojen välillä. Yhteisvaikutuksena voidaan pitää siis myös maankäytön näkökulmasta jokaisen oikeuden turvin hyödynnettävän maa-alan vähenemistä alueen läheisyydessä asuville tai vapaa-aikaa viettäville. Toisaalta melua ja ilmanlaatua heikentävien toimintojen sijoittuminen toistensa läheisyyteen keskittää koetut ongelmat, ja niitä on helpompi välttää.

YVA-selostuksessa esitetään alustava ehdotus vaikutusten seurantaohjelmaksi arvioitujen haitallisten vaikutusten ja niiden

merkittävyyden perusteella. Ehdotus koskee käyttötarkkailua, pintavesitarkkailua, sisäisen veden tarkkailua sekä talousvesikaivojen tarkkailua. Muiden päästöjen osalta (melu ja ilmanlaatu) yleinen aistinvarainen tarkkailu katsotaan riittäväksi. Tarkkailusta ja muista määräyksistä päätetään ympäristölupavaiheessa.

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Ympäristöterveysjaosto päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Ympäristöterveysnäkökulmasta vaihtoehtojen Ve1 ja Ve2 ei havaittu merkittävää eroa.

Ympäristöterveysjaostolla ei ole asiasta muuta huomautettavaa.

Pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:
Ehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin heti.